

„Ljubljanski časnik“ izhaja vsak teden dvakrat, in sicer vtorik in petik. Predplačuje se za celo leto pri založniku *Jožefu Blažniku* 6 gold., za pol leta 3 gold., za četert leta 1 gold. 30 kraje. Za polletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odraja še 15 kraje. Celoletno plačilo za pošiljanje po cesarski pošti znese 7 gold., za pol leta 3 gold. 30 kraje., za četert leta 1 gold. 45 kraje. — Vsaka cesarska pošta prejme naročilo in denar, in ako se na pismo zapiše, da se naročivni denarji (Pränumerationsgelder) v njem, ni treba nič posthume plačati.

Politiške naznanila.

Omika in izobraženje Slovencev.

(Iz „Slovenske Bčele“.)

V poprejšnem zvezku „slovenske bčele“ smo podali načert za narodske učilnice, ktere ga je gospod Dr. Amerling, slavni vodja Budeča v zlatom Pragu, napravil, in po katerem se tudi šolski pripravniki v Budeču za česke učilnice pripravljajo. Marsikteri bravec je mislil: „Prav in dobro bi ja bilo, če bi se Slovenci toliko lepih in zlatih nauk učili; pa to je preveč, to je nemogoče, tisti načert je zgola sladka sanjarija“. Marsikej smo že doživeli, od česar naši predstariši se sanjali niso; ravno taka bo tudi z našimi učilnicami, ktere se dolgo let čisto zanemarane bile, in daleč zadi ostale. Dajte nam dobre knjige in prave učenike, zares! čudne reči bomo tudi pri učilnicah doživeli. Kar naši slovenski bratři Čehi znajo in zamorejo, tudi nam Slovencem ni nemogoče. Amerlingov načert mora biti tudi za nas Slovence zvezda prehodnica, on mora biti tudi za slovenske šole tako imenovan „ideal“, ktere ga doseči mora biti naš trud in naše veselje. Alj za sedaj nam menkajo knjige, nam menkajo učeni; pa vender dobili jih bomo, ako Bog da in sreča junaska. Že skoraj tri leta čakamo, — naše slovenske učilnice so pa le pri starem ostale; kar je semtertje kaki vlastence z velikim trudom in znojem poravnal, to imamo, drugega nič. Čas hiti; — že je spet novo šolsko leto pred durmi; alj se mar tudi to leto ne bo nič popravilo in zboljšalo? Slovenski vlastenci! neizrečena škoda bi bila, spet zlat čas jednega celega leta zgubiti; zato oglašimo se!

Kako bi se zamogle slovenske učilnice že prihodnje leto prav lahko poravnati?

Kakor se zdi, bi za prihodnje leto najboljši bilo, ako bi v učilnicah zunaj žalostnega stanja učnikov vse pri starem ostalo; le samo to naj visoko ministerstvo uka zapove:

1. Da se ima prav oistro na to gledati, da vsi otroci od 6—12. leta po šolskih postavah pridno v šolo hodijo;

2. da se prihodnje leto, ako še ni nič novega pripravljenega, povsod po celej Slovenii upeljejo Teržaške bukve, ki so prav koristne, lične, dober kup in v novem pravopisu natisnjene. Odkritoserčna vošila „Novic“ zastran šolskih bukev se gotovo v sercu vsih Slovencev odmevajo.

3. da se že k letu tako imenovane „pripravnice“ (Vorbereitungsschulen) napravijo, v ktere bi hodili šest let stari otroci, in ako stariši hočejo, tudi mlajši; tu bi vsi ostali do sedmega leta.

Od tih pripravnic, katere so po naših krajih še malo znane, prinese „Jadranski Slavjan“ izverstne in visoko učene roke neki izverstni sostavek, kteri bo gotovo vsim šolskim prijateljem prav po godu; za to ga tukaj le malo okrajšanega ponatisnemo, in radi obstojimo, da bi mi od tih pripravnic kej boljšega spisati in učenikom v roke podati ne mogli.

„Jadranski Slavjan“, ki ga slavjansko društvo v Terstu na svitlo daje, in ktere ga vsim Slovencem živo priporočimo, piše na strani 30 takole:

Osnova pripravivnice narodnih učilnic.

U v o d.

Namen perviga razdela v pervim redu je otroke tako brati, pisati, šteti in govoriti učiti, de se takih reči v naslednih redih še obsirniši učiti zamorejo.

Učiti brati je bila dozdej poglavitna skerb učenika; in ko še dobro govoriti otrok ni umel, je že moral narprej čerke poznati, zatim jih zlagati in poslednje tje narprej brati se učiti. Otroci, ki so dobro glavo, in več razuma imeli, so še take nerazumne reči zapopadli, in poznavši bolj ali menj imena čerk jih eno za drugo imenovati, zlagati in brati začeli; neki drugi so nekoljko časa z njimi deržali, alj ker niso mogli težav več zmagati, zadej ostali; nar več pa se jih še čerk naučilo ni, ker je učenik z boljšimi napredoval in mu časa, s slabšimi v škodo boljših se muditi, ni ostalo.

Za tega voljo je malo po malim nastajalo po razločni zmožnosti otročičev veliko razdelkov, ki so učenje zlo težko delali, je le malo prav pripravljenih narprej slo, večidel pa jih dve, tri leta v enaki učivnici ostajalo, in še nekoljko zgubivši vse veselje, clo šolo zapustilo.

Če se to razgleda, se najde, de vsega tega je krivo bilo, ker pamet otročičev še zadosti razvita razjasnjena ni bila. Čerke poznati otročičam ni tako lahka. Morajo si toliko majhnih čerk, narejenih znamenj glasov, ki si jih še svesti niso, tako vtisniti, de jih ne le po njih razločkah eno od družiga razločijo, ampak tudi, kakor hitro jih zagledajo, brez pristanka naravnost in čisto imenujejo; morajo namreč imeti pravi ogled vsake čerke, kakor znamnja, in znati z njim spodoben glas ali vsaj ime združiti.

Takšne težave in njih zvir poznaje, se lahko ve, de to bo otročičam le takrat lahko, kada reči, ki se jim pred oči stavile bode, ogledaje paziti, jih priličovati in razločivati se navadili, in zatorej v stanu bodo, prav najti tudi razločnosti malih reči, namreč podob, kar so čerke.

Tako bi se ne le njih oko izbristnilo, njih pamet prebudila, ampak zadobili bi tudi malo po malim lahkost v govorjenju. Kader bi otroci se ogledovati privadili, in njih govorni udi se omikali, bi k branju pripravljani bili; in učivnica, ki bi se v nji pripravljali, bi se pripravivnica imenovati mogla.

Avstrijansko cesarstvo.

V Mirni 2. sept. — 10ber. — Nismo zastonj v strahu zastran letošnih pridelkov bili, kar smo se že zdavnej bali, vidimo že se splovnati. Korunu je po naši okolici sploh že zdavnej perje pogujilo, tudi sad močno gujije, kar pa ne gujije, je slabiga okusa, de ga skoraj ni z ust spraviti, tako, de se nanj nihče več ne zanaša. Tudi fižol je prehitro dozorel

zavoljo prevelike suše, pravijo de je v nekterih krajih tudi bolan. Pšenica se je slabo obnesla; druge leta je dala kopa po merniku, letos daje po pol in še ta je sodergasta in drobna ko kimel, z malim izjemkam. Na ajdo se najbolj še zanašamo, ki tudi še dobro kaže, odkar jo je dež zopet oživil, sicer bi je tudi malo al pa celo nič ne bilo. Vina bo pa tako malo, de od tistih hudih let ne tako. Kar ni mraz, je pa palež vzel, tako še zdaj vidoma grojzde z tertja zgiba. Kdor je imel vina v srednjih letinah 70—100 avstr. veder, ga zna letos 10—15 veder dobiti. Ravno zato pa vinska cena močno raste. Slabe vina, če tudi popolnoma kalne gredo po 4—5 gold. srebra. Kar bo pa letos vina, bo ne mara prav dobro, če bo le še kacih 14 dni tako vreme, kakorsno je bilo do zdaj.

12. sept. bomo imeli volitve odbornikov in namestnikov za Mirniško županijo; ker je veliko previdnih in pobožnih možakov v imenovani srenji, upamo, de bo vrednim in bogaljubnim možem srenjsko vladarstvo zročeno Tarifa za delavce poslednjič po „Časniku“ oznanjena, je mnogim dopadla, se ve de le gospodarjem, ki delavcov potrebujejo; — dninarji pa debelo gledajo, misleč, de je ta prazna, de to ne more biti itd. Želeti je, de bi tudi pri nas taka tarifa na svitlo prišla, ker se tudi pri nas taka godi, kakor v šentjernejski srenji. Če poslušas delavce pri delu govoriti, boš težko kaj družiga slišal, kakor: Tam so meso jeli, toljko in toljko vina so imeli itd. In zares je že tako daleč prišlo, de nekteri gospodarji mlatičem in družim delavcam meso z salato o postnih dnevih pa z sladkorjem debelo potresene jedila dajejo, jih napajajo in prav obilno plačujejo. To v kmetijstvu ne more dobriga izida imeti. Res je sicer, de večidel delavcov je v žoldnirski stan vzeti in de delavcov prav močno pomanjkuje, vender pa bi se dalo takim napakam z modro srejsko postavo v okom priti, kar se bo, kakor mislimo tudi gotovo zgodilo.

Ljubljani. V saboto je bilo letašnje šolsko leto v podkovijski in živinozdravniški šoli dokončano. Učenci so z lepim govorom, ki ga je učencec Amon, štajare, v imenu svojih součencev govoril, od svojih učencev slovo vzeli. Drugi dan so dobili šolske spričevanja in se veči del na svoj dom podali, kjer bojo svojim sosedam dobra pomoč. (Nov.)

Ljubljana. V ljubljanskim nemškem časniku je dalo začasno vodstvo gimnazijalnih šol na znanje, de 20. in 21. dan t. m. se imajo vsi učenci oglašiti, ki bojo prihodnje šolsko leto v Ljubljani v gimnazijalno šolo hodili; 21. dan t. m. je slovesna sv. masa za poklic sv. duha na pomoč prihodnjiga šolskiga leta. Letas je tedaj velikih šolskih praznikov pred konec kakor druge leta. (Nov.)

Ljubljana 5. septembra. — C. — Včeraj ob štirih popoldne je bilo v Krizankih pri pervem sodniškem oddelku očitno sodniško ravnaje. Sicer je bila reč, ki se je očitno pred sodbo poravnovala, kakor se nam zdi, sama na sebi tako nepomenljiva, de ni bila vredna,

de bi se bil kdo le zmenil zanjo, vendar ako druge okoljsine pretehtamo, se nam toliko bolj važna zdi. Bila sta namreč tožnik in toženc vradnika sodništva, bile so priče doveršeni pravdoslovci in vradniki, drugi izobraženi gospodje, en kmet, ena gospa in ena kmetiška deklica, tedaj zlo razne baže.

Očitno ravnanje se prične. Gospod predsednik opomni, de z žalostjo vidi dva sodniška vradnika si nasproti sedeti, katerih poklic je nad pravico čuti in z lepim obnašanjem svetu v izgled biti, ter željo izreče, da bi bila to poslednja pravda med vradniki sodništva. Potem se oberne k tožniku in mu reče, de naj svojo tožbo očitno pove. Tožnik pa se s perviga temu zoperstavi in hoče, de bi predsednik sam njegovo pisano pritožbo bral. Ko mu pa poslednji zaverne, de se spodobi, ker je ravnanje očitno, de se sam oglasi, vstane tožnik z zlo dolgim govorom, v katerem se pritoži, de ga je toženc zlo razžalil in mu čast kratil, s tem, da ga je osla, zlo velikiga in stariga osla in vohona vpričo drugih ljudi imenoval, kterimu bi se morale ušesa porezati, pa ker vohonu ušesa še vedno daljši zrasedo to nič ne pomaga, treba bi bilo ga v vodo vreči, pa to tudi še ne bilo zadosti itd. Djal je tožnik, da toženc sicer ni njegoviga imena imenoval, tudi z roko ne nanj kazal, ampak de ga je, ko je to govoril, gledal. Potem se pritoži med drugim tožnik, de je družba, pri kateri je bil tožene, generalu ogerskih puntarjev, Mesarosu na zdravje napila, in mnogo družiga pripoveduje, kar toženca ne zadene. Na zadnje razloži svoje zasluge in pravi de že 40 let cesarju zvesto služi, in de je že pred kri prelival, kakor je toženc mislil rojen biti ter prosi, de bi se njemu zadostilo in de bi bil toženc postavno kaznovan. Ko tožnik svoj govor konča, reče sodnik tožencu, de naj se opraviči. Toženc vstane in prične kakor sledi: Sedeli smo v Zalogu v kerčmi N. na vertu pod lopo, pod katero so 4 mize stale. Jez z bratom in svakinjo pri eni in Vi gospod meni ravno nasproti z gospo pri drugi mizi, pri tretji in četerti so bili drugi gospodje, ktere ste za priče poklicali. Ko pride pevska družba, in se unkraj verta vsede, rečem: „Zares ni lepo, de pevska družba le ene slovenske pesmi ni zapela, saj je tu slovenska zemlja saj slovenski kruh rada je. Zadovoljen bi bil človek, ako bi bila družba le eno zapela, pa nobene, to je preveč. Mi zraven slovenskih tudi nemške pojemo in poštuemo enakopravnost. Na to pristopi gospod B. k meni in mi reče: „Ti G. bodi pameten, molči, nekdo je rekel, de si norc in besen človek, ker praviš, de ni lepo, de se nič slovenskiga ne poje (B. poterdi de je res.)“ Ko to slišim, vstanem z besedami: „Nekdo v tem krogu me je norca in besniga človeka imenoval, ker sim djal, de ni lepo, de pevska družba nobene slovenske pesmi ni zapela. Jez sim pravdoznanec, in brez dokazov nič ne verjamem. Toliko vem, de me zdravniki do zdaj še niso vradno za norca naznanili, tisti tedaj, kdor me tako imenuje, bo moral dokazati, de sim res norc sicer mu bom jez dokazal, de je on osel.“ Nato me praša K.: „Ti G. kdo pa je tisti?“ Jez odgovorim: „Jez ga ne povem, se bo že sam oglašil, ako si upa dokazati, kar je govoril.“ Koj potem H. besedo poprime rekoč: „Ti G. tiho bodi, bi znal kak vohon tukaj biti.“ Jez pa zavernem. „Ako bi jih bilo 10,000, kar sim govoril, smem povsod brez bojezni govoriti.“ To je dalo priložnost, de so začeli pri drugi mizi šale uganjati nad vohoni. Eden praša svojiga tovarša: „Ti, kako sekcirate vohone?“ Nek drug mu pade v besedo in odgovori: „Ušesa jim porežejo. Ko to slišim tudi jez v šali pristavim: „Ne pomaga nič, še vsakbart daljši zrasedo.“ To so bile moje zadnje besede.

de. Še nekaj pa moram razjasniti, kar gospod tožnik ni razumel. On pravi namreč, de smo puntarskimu generalu Mesarosu zdravico napili. Znano je, de gosp. F. v prijateljski družbi ne zameri, ako ga kdo tako imenuje, in temu je bila zdravica napita. (F. poterdi de je res.) — Priče tožnika in toženca so razun žene tožnika vse to poterdile, kar je toženc govoril in tudi na to prisegle. Le ena priča je terdila, de je toženc, ko je zoper tožnika govoril, z roko nanj kazal, kar je pa sam tožnik na prašanje sodnika že s perviga rekel, de se ni zgodilo, in ko je prišlo k prisegi, jo tudi tista priča to terditev izpustila.

Ako tedaj vse preudarimo, vidimo 1. de se za tako nepomenljivo stvarico ni vredno pričniti in 2. de tožnik ni manj kriv kakor toženc, ker je brez vzroka prvi očitno toženca razžalil, kar se po terditvi prič od toženca ni zgodilo, in ker je vsega, kar je toženc zoper tožnika rekel, tožnik sam kriv, ker ga je prvi očitno razžalil. — Rzsodba se je še le danes ob štirih naznanila. Tožencu se je naložilo 48 ur doma ostati in stroške plačati, ki se je pa pritožil, ker se je v rzsodbi, kakor smo sami prepričani, zmota zgodila. Zakaj se je rzsodba 24 ur odložila, ko je bil še čas? zakaj in na koga je ena priča dvakrat prisegla?

V Ljubljani 6. Kimovca ob 4. uri popoldan. Po ravno zdaj iz Tersta danim telegrafskim naznanjenju sta Nj. c. k. visokosti, presvitla gospoda nadvojvoda Ferdinand in Dragutin ob 3/4 na tri popoldan srečno v Terst prišla in v „Hotel national“ svoje stanise zvolila. Gospoda nadvojvoda imata namen, juter zvečer ali pa pojuternjem z barko odriniti.

Mengeš. 31. velk. Serp. Z velikim veseljem smo iz Ljubljane zvedili, kako velik napredek bo v ondotnih latinskih šolah poduk slovenskiga jezika storil. V prvih štirih šolah se bo berilo (ktero reč je bivši gimnazialni vodja Kleman sprožil) vpeljalo in učilo. V peti in šesti se bo „cvetje jugoslavenko“ prednašalo. Ta knjiga sicer ni brez peg, pa ima vendar ob drugi plati velike prednosti, ki zaslužijo, de se trud gospodu Macunu nekoliko poverne. To delo je pri nas prvo te verste, ne glejmo tedej preveč na pomanjkljivosti. V sedmi in osmi šoli pa se bo „zgodovina slovenskiga slovstva“ učila. Sostavljavci so trije in če ravno bi zraven še gospoda Marjarja in druge želeli, so nam vendar imena Dežman, Metelko in Kastelic porok, de bo njih delo izverstno. Kolikor g. Dežmana poznamo, vemo, de je on grozno natančin presojevavec, ki bo slovenske pisatelje in njih izdelke brez enostranstva po pravici pretresoval. Neobhodno potrebin pa je pri sostavi kakiga slovstva dober pretres, de se potem lahko učenci ravnaajo in tisto berejo, kar zares izobraziti zamore, tako kar jezik, kakor tudi, kar zapopadek zadene. Od gospod Metelkota nam ni potreba govoriti, on je v slovensini že star „praktikus“; le njegov pravopis nas ne mika. Gospod Kastelica pa priporoča Čbelica in pa velik zaklad tacih bukev, ki o slovanskim slovstvu govore in ki si jih je po celim svetu nakupil. Nadjati se tedej smemo, de bomo iz rok tih mož kaj imenitniga prejeli. Le še nekej gospode duhovne in pa druge rodoljube, ki na kmetih prebivajo, opominimo. Sem ter tje po kmetih se znajdejo stare bukve, ki jih ne omeni ne Šafařík ne Kopitar. Tega sim se sam prepričal, ker sim ne davnaj povestno knjigo s letnico 1598 vidil, ki jo je nek Blagaj sostavil. Ne bukev, ne imena ne najdem nikjer zapisaniga. O starih knjigah nej tedej rodoljubi pazijo in nej, če kaj zasledé, to za slovstvo zlo važno reč enimu omenjenih treh gospodov sporočé.

Mengeš. Kdo bi bil kdaj mislil, de za-

morejo tudi naše obče spoštovane „Novice“ komu v potuho biti? In vendar se je to zgodilo in kar je še bolj čudno, se je to v zadevi zgodilo, kjer niso nič manj kot potuho dajati hotle. Po poljanah so pri nas krog in krog županije vstanovljene, le vasi Rašica in Dobeno, ki ste verh bližnjiga hriba Rašica, še niste županov volile in se terdo branite jih kdaj voliti. Kaj je vzrok, te termoglavnosti, nismo dolgo vedili. Sploh se je mislilo, de so podpihovavci in šuntarji pri tej reči; pa tako bledenje je vsikdar prazno in boso. — Še le uni dan se nam je resnica razodela. Uporni gorjanci imajo namreč „Novice“ pa nihče drugi jih ne ume brati, kot eno babše in še to s terdim trudam in napačno, zakaj otroci nemorejo lohka v šolo hoditi, slasti po zimi, ker je bližnji Šmartin nar menj 3 četertinke ure proč. Tisto babše jim je tedej sostavke „Novic“ prebiralo in tu je moglo že na nekim kraju stati: „Le volite, sej boste sami sebi (al pa sebet. j. iz svoje srede) volili.“ Ker kmetje l večidel kot v izgovarjajo, je babica brala: Le volite, sej boste sami sebe vovili.“ Ljudje poslušajo in z enim glasam pravijo: Ne bomo volili, de ne bomo sami, sebe volili (lovili). Od tistihmal se tako terdovratno volenju ustavljajo. Pa ne dvomim, da bi jih ta upor naglo jenjal, ko bi le kak moder mož gor šel, jim babji zmotek popravil in jim resnico iz Novic razkazal.

Župani so pri nas zlo marni. Že se pripravljajo, izgled šent Jernejcov posneti in vpeljati. Že je tudi Mengeški zapoved dal, de se ne sme v to županijo drug kot domač berač prikazati. Domači bodo tedaj od župana posebne listke dobili, de žandarji vsaciga ki nima listka popadejo. Tudi na hiše, kjer so navadno fantalini kvartali in druge nesnage počenjali, je ojstra prepoved zastran tega prišla.

Austrijanska. „Reichszeitg.“ piše: Več očitnih časopisov je naznanilo, de misli c. k. ministerstvo pravosodja iz raznih nemških dežel vradnike poklicati in jim v Avstrii službe podeliti. Mi smo opolnomoči te pripovedbe za popolnoma nevtemeljite in znajdene naznaniti.

* Ministerstvo uka je, kakor se sliši, sklenilo, še ta mesec učenike z zbor poklicati, ki bo skorej 14 dni terpel, in h kterim bo mnogo oseb poklicanih. Vse šolske zadeve se bodo v tem shodu pretresle.

* „Corriere Italiano“ pravi, de se je v Ištu pri pogovorih sledeče sklenilo: 1. de bo ruski kabinet svojo nedopadljivost pruski vladi v nemški politiki naznanil; 2. de bo rodovina Oldenburg, ako na danski prestol pride, veliko vojvodstvo Oldenburg obderžala. Razmera Holsteina in Lauenburga k nemški zvezi želi ruska vlada, de bi taka ostala, kakorsna je bila pred letam 1848.

* 28. augusta je avstrijski poslanec na Petrogradskem dvoru, grof Buol Schauenstein iz Petrograda na Dunaj prišel. Ni dvombe — pravi „Neuigkeitsbureau“ — de je njegov prihod v zvezi z prihodom deržavniga ruskiga tajnika, grofa Neselrode-a.

* Ruski deržavni tajnik grof Neselrode je bil od avstrijskiga cesarja v Ištu prav lepo sprejet in k njegovi mizi povabljen, ker je pa le en dan ostal. Koj, ko je cesar iz Išla šel, se je tudi on v Solnograd in naprej napotil, kamor ga je predsednik ministerstva, knez Schwarzenberg spremil.

* „Vidensky dennik“ pravi, de je naš rojak, gospod general-prokurator dr. Ulepič za general-advokata pri višjem in kassacionalnem sodništvu na Dunaju zvoljen.

* Ministerstvo denarstva je z razglasam št. 10946 z noviga vse vradnike opominjalo, ogerske bankovce po 2 goldinarjo naglo zamenjati, ker morajo s koncam novembra ob vrednost priti.

Moravska. Zaupni možje, ki so na Dunajšli iz Olumuca za mesto občinske postave napraviti, so se že domu vernili in upajo, da se bodo postave poterdile.

Slovaška. Od Arve se piše v „P. Z.“: Nezadovoljnost v našem kraju pred ne bo nehala, da bodo sedajni samovoljni vradniki odstavljani. Prebivavci na Arvi so že od natore dobrovoljni ljudje in operati se, to jim je neznao; al nekteri vradniki z svojim nepostavnim ravnanjem naravnost pot odperajo k nezadovoljnosti. Znano je, da so ti vradniki popred svojimu gospodu in cesarju zvesto odrekli, in prebivavce na Arvi podpihovali z obljubo in žuganjem zoper cesarske vojake; zdaj pa vidi ljudstvo, da so ti ljudje spet v cesarske službe prišli. Tega ljudstvo ne more zapopasti, in meni, da je izdano in prodano. Kar se mora tem vradnikom posebno očitati, je krivica, pičila učenost, lakomnost, slabo moralno zadržanje, pijančevanje; tako je bila pred mescam marcam in tako je še zdaj, ko vendar boljših časov pričakujemo. V poslednjem pismu sim naznanil, da več sosesk še vedno čaka, kdaj de bodo za plačilneliste denarje nazaj dobile, ktere so jim vradniki dali za doneske vstajnike oborožiti.

Srenja je dala v ta namen krog 40,000 gold. v srebru in iz dačne denarnice se je vzelo ravno v ta namen 30,000 gold. v srebru. Na tako brezvestno vižo se je občinsko imetje ljudstva zapravilo, zdaj so denarnice prazne, občine — uboge! In vendar vidijo spetravno tiste vradnike v službah, ki so jih v uboštvo pahnili, in ako kdo plačilni list prinese, se mu zaverne: Vi za to nič ne dobite; ako bi bil Košut zmagal, bi bilo drugače. Upamo, da bo pravična vlada temu kmalo konec storila, in zveste deržavljane na mestu puntarskih vradnikov postavila, in tako udano ljudstvo zadovoljila.

Ogerska. Neka stranka na Ogerskem se ne utrudi, nar bolj bedakastih laži med ljudstvo trositi. Žali bog, da je še mnogo ljudi tako nevednih, da takim lažmi verjamejo. Tako se ljudstvu pripoveduje, da je cesar moral vstajnikom milost skazati, ker ga je angleška kraljica k temu primorala; ljudstvo se zato popisuje, da se zve, ali večina Košuta hoče; Košut bo pa, ko nazaj pride, vse soseske ukazal požgati in prebivavce pomoriti, ki se ne bodo za Madjare vpisali.

Tuje dežele.

Bosna. Ali-paša iz Mostara se je v terdnjavi Stolač zaperl in se hoče na vsako vižo Omer-pašatu zoperstaviti. Omer-paša je ukazal ljudstvo prešteti in vojake nabirati. Trije vezirji in en paša bodo deželo vladali.

Nemška. Na morju pri Schleswig-Holsteinu se je spet več ruskih bark prikazalo. Nekoliko jih je spet spred oči zginilo, druge pa so ostale, in kakor se zdi, ne bodo tako naglo naprej odrinile. Šliši se, da je blizo Eckenförde mnogo streljaštva za obsedo, in Danci so, tako govore, pri Bülcku na suho stopili. Vse to kaže, da se mislijo terdnjave Friedrichsort lotiti. Predstraže se vsak dan z Danci bojujejo, vendar v razsodivno bitvo se ne spuste ne Danci, ne Schleswig-Holsteinci, ker ako bi bili poslednji zmagani, so zgubljeni, ako bi se pa to Dancam zgodilo, bi bilo tudi zlo slabo zanje, ker bi bili primorani, deželo zapustiti.

Francoska. Predsednik francoske republike se je v Pariz vernil.

Podonavske knezovine. V „D. Z. a. B.“ se iz Dunaja piše: Zadeve ruske okupacije v podonavskih knezovinah so na čudno vižo razsojene. Rusija, ktere so Turki silili, vojake iz knezovin potegniti ali pa naznaniti, kaj de mi-

sli, je kneza obeh dežel prasala, ako zamoreta dobra stati za mir v deželah. Knez Ghika je odlašal odgovor dati. Knez Stirbey, ki se ima Rusam zahvaliti, da je to, kar je, je odgovoril, da mora dve leti pomisliti. Toraj ostane 6000 ruskih vojakov v Moldavi in 7000 na Valaškem.

Razne naznanila.

— Iz vsih krajev južnih Tirolov se sliši, kako silno škodo so hudourniki v zadnjem dolgem deževanju napravili.

— „Vid. dennik“ naznani, da je zagrebški škof za metropolita na Horvaškem in Slavonškem zvoljen.

— Serbski patriarh Rajačić je v Karlovcab zdrav, in se misli kmalo na Dunaj podati.

— „Jugoslavenske Nov.“ prinesejo novico iz Dunaja, da je zagrebški korar Moyses za škofa v Novi-Sad zvoljen. Vradne naznanila od tega še nič ne povedo.

— V „Deutsche Ztg. a. B.“ se piše, da so prišli poslanci iz Reke na Dunaj s prošnjo, da bi se Reka od Horvaškiga ločila in s primorjem zjedini.

— Ni davno, kar se je na Dunaju prigodilo, da je nek duhoven tisti dan, ko je bil blagoslovljen, svoje starše v tretje in svojo sestro v prvo poročil.

— Pražki kardinal-nadškof, knez Schwarzenberg je za uboge Pražane 100,000 gold. podaril.

— Pisma iz Varšave naznanijo, da ruskiga cara in carica tam pričakujejo. Carica se bo po совету zdravnikov v južne kraje podala in bi znala pozimi v Benetkah ostati.

— Ministerstvo uka bo 1. januarja 1851 šolski list izdalo, ki bo imel mnogo podpornikov. Vredništvo se misli šolskimu svetovavcu dr. Bekerju izročiti.

— Od 18. do 25. augusta 1850 je bilo v Pragi 33 oseb na koleri bolnih, 23 jih je v tej dobi na novo zbolelo. 10 se jih je ozdravilo, 11 pa jih je smert vzela; 12 je bila konec tedna še zdravniška pomoč potrebna.

— Iz zlo verjetniga vira se naznani, da je srenja Plas na Českim bivšiga ministra, kneza Metternicha za župana izvolila.

— 17. augusta so na Moravskem 13 let stariga fanta zaperli, ker je banknote ponarejal. On je že 6 banknotov po 10 gold. izdal, pri izdaji sedmiga so ga pa prijeli. Vzrok ponareje je bilo uboštvo in dolgovi očeta, ki je za to vedil. Pravil je, da je naj pred z navadnim černilam svojo reč opravljal, ker mu pa to ni prav dobro šlo, je začel tuš rabiti in kmalo se je tako izučil, da je na vsake 6 dni en bankove naredil. Čuditi se je nad umetnostjo fanta, ki še nemškiga jezika ne razume. Očeta bi znala hujši kazen od fanta zadeti.

— Tretji vojaški oddelk se bo, kakor se pripoveduje, v ležišu pri Bilinu na Českem 9. septembra zbral.

— Na Dunaju je bilo te dni za 4,880000 gold. starih banknotov sožganih.

— Od 12. do zadnjiga augusta je na Semeringu na štajarski strani 85 oseb za kolero zbolelo, ozdravilo se jih 35, 36 pa jih je umerlo, zdravniške pomoči jih še 14 potrebuje. Ker je vreme bolj hladno postalo, manj ljudi za to boleznjo bolehalo.

— V ostrogonskem kantonu na Ogerskem se je pri popisovanju sledeči izid pokazal: Madjarov so našeli 17,937, Nemcov 6880, Slovanov 4484, Lahov 6, Ciganov 138. Med temi je 26,557 prebivavcov rimsko-katoliške vere, 31 jih je evangelsko-augsburške, 2244 evangelsko-helvetiške in 35 gerske. Judov je v kantonu 578.

— Velki ruski knez Konstantin je na povelje ruskiga cara Nikolaja razne rede za danske vojake v Kopenhagen prinesel.

— „Volksbote“ piše: Kolera na Dunaju vedno bolj žuga. Iz začetka se je djalo, velika vročina je kriva, da jih toliko zboli, zdaj pa je že nekoliko dni merzlo kakor mesca novembra, in kolera še le bolj razsaja. 1. septembra jih je 38 umerlo, med temi 21 za kolero, tedaj čez polovico. In še vedno zdravniki nič ne vedo, kaj de je ta bolezen. Je nalezljiva ali ne? V Berolinu je neki doktor znanjel, da je nalezljiva; vsi časopisi v Berolinu pravijo, da se je kolera v Berolin „zanesla“; na Dunaju terdijo zdravniki, da to ni mogoče! V Berolinu pravijo, le milarjev ne zgrabi kolera, sicer pa zna vsaciga družiga človeka napasti; v Magdeburgu sta dva milarja od kolere umerla. Na Dunaju se je terdilo pred nekimi leti, da le vozatejev kolera ne umori, vendar je pred nekterimi dnemi na Dunaju en vozataj na tej boleznji umerl. Iz vsiga tega se vidi, da nobeden prav za prav ne ve, v čim de ta bolezen obstoji, in kako dolgo bo še človeški rod tepla. (Bo pred kot ne domača postala).

— Iz vsih krajev, posebno pa iz Erdeljskiga se sliši od silnih pogoriš, ki kmete in mestnjane na beraško palico primorajo.

— Časopisi iz Schweiza pripovedujejo od grozne nevihte, ki je 23. augusta na bregovih Vierwaldstädterskiga jezera divjala. Naj močnejši orjaške drevesa se niso mogle braniti, naj terdnisi hraste je zrovala, debele orehe po sredi preklala, hiše na bregu so se kakor se je vidilo majale, dimniki so se poderli, opeko je iz streh v zrak neslo kakor perje. Clo majhen stolp v mestu Luzern se je poderl. Debela toča je okna pobijala. Dve mili v okrogu je bilo okrog 20,000 večidel sadonosnih dreves zrovanih in razklanih. V luzernskem kantonu je več milijonov škode.

— V Parizu so bile 31. augusta slovesne maše umerliga bivšiga francoskiga kralja Ludovika Filipa.

— Na Českem je v več krajih poslednje dni, kakor novice naznanijo, zlo huda kolera vstala, da so že v nekterih krajih cele rodovine pomerle.

— Silni ropar Rosza Sandor se derži, kakor pravijo, blizo Szegedina in ima dva topa. Zoper njega je bil precej velik oddelk poslan, ki je obstal iz strelcov in konjkov.

— Sliši se, da se je v Pragi te dni grozna nesreča prigodila. Nek pes je otroka uklal in in se tako vanj zagriznil, da ni bilo mogoče z lepo psa od otroka spraviti, morali so mu zobe polomiti, in ko še to ni pomagalo, psa umoriti, da se otroka in njegovo mater strašnih bolečin rešili.

— V Budapeštu se bo hrabrimu generalu Hentzi-u, ki se je v tej terdnjavi Madjaram tako verlo branil, spominek postavil. Sliši se, da je ta spominek iz železa vlit in že skorej dodelan, postavil se bo sred mesca oktobra na njegov grob, tisti dan, ko se bo poslednji kamen za terdnjavo položil.

— Na Sedmograškem je goveja kuga zlo pojenjala, na Valaškem pa je vedno hujši, v Vojvodini je živina zlo zdrava. V torontalski županiji je popolnoma ponehala; včasih se je v krasoškem in temeškem kantonu posebno zlo prikazala.

— Sliši se, da se bo svitli cesar v sredi t. m. v Vorarlberg podal, tamošnjo armado pregledat; s potjo bo tudi cesarja Ferdinanda v Insprucku obiskal.

— Na Dunaju se prošnja pripravlja, ki se bo še le mesca oktobra cesarju predložila, podpisana od 100,000 oseb, da bi se obsedni stan nehal. Tako naznani „Reichszeitung.“

— Angleško brodovje še vedno pri Malti leži.

Votline na Krasu.

(Po spisu Dr. Adolfa Schmidl iz Abendbl. d. Wien. Ztg.)

Krajska dežela je dežela natorskih čudežev, tako se sliši od Valvazorjeve dobe, in to s toliko večjo pravico, ker so Hacquet, Gruber in drugi Valvazorjeve domišljije overgli, in je vendar še toliko naj čudniših prikazen ostalo, da se jih težko kje v kaki drugi enako veliki deželi najde. Čudno romantiški Bohin, krasno poetiško Blejsko jezero, nad katerim trojglavni orjak Triglav z svojimi glavami nebo podpera, čudno Cirkniško jezero so, akoravno ne dovolj znani, vendar dovolj imenovani. Prav svet čudežev pa skriva dežela pod zemljo v svojih votlinah, katerim v Evropi enakih ni. Postojnska votlina, 1250 sez-njev daleč do zdaj preiskana, je posebno imenitnost zadobila, ona je tudi zares naj krasniša med votlinami, ki so nam do zdaj znane, pa koliko jih je, ki jo v posameznih krajih veliko presežejo, in koliko je še neznanih, med njimi, kakor se kaže, zelo imenitnih.

Krasne votline so sicer tudi v drugih krajih, in posebno so moravske votline pri Adamsthalu, Kiritajnu in Sloupu zelo prostorne in imenitne, pa v votlinah na Krasu tečejo reke, ki zdaj vsahnejo, zdaj se spet prikazujejo, kar se nikjer ne najde. Teh rek je toliko, da so se zamogle do zdaj komaj prešteti nikakor pa popisati. Kako se med sabo zvežejo, kje da na dan pride reka, ki se tu ali tam v zemljo zgubi, to se še nikjer ni na tanjko dokazalo. Od Valvazorjeve dobe terdijo vsi zemljopisci to kakor dognano in znano reč. K naj imenitnejšimi teh podzemeljskih zvez se šteje:

1. Reka, ki se pri Škocjanu v votlino vdre in Timaro imenovana se pri Duino v 9 imenitnih iztokih v morje zlije, tedaj 5 milj pod zemljo teče, daleč kakor verh zemlje.

2. Vode Cirkniškega jezera, ki, kakor je znano, pod zemljo odtečejo, sicer na razne strani, med drugimi pa pri Škocjanu, na severozahodni strani Postojne na svitlo pridejo, v daljavi kakih 800 sez-njev trikrat skoz kamnite oboke tečejo in se spet pod zemljo skrijejo, in se čez 2000 sez-njev v Malnih pri Planini v mnogih studencih na svitlo prikazujejo.

3. Pivka, ki skoz sredo votline pri Postojni teče, čez 3000 sez-njev pod tistim imenom pri Planini iz Maligraške votline pride, čez 4000 sez-njev se pri Jakobovicu spet v votlino zgubi, pri Verhniki čez 5000 sez-njev spet spod zemlje priteče, kjer dobi ime Ljubljaničica.

Od zveze Reke s Timaro imamo le eno poskušnjo terzaškega studenčarja (Brunnenmeister) Jakopa Svetina, ki se pa ni po vrednosti cenila. 13. junija 1840 je on iz votline pri Škocjanu tok Reke v čolnico pod zemljo 410 sez-njev daleč sledil, in je svojo pot v šestih urah dokončal.

Zadržki ga niso primorali se vrnuti, ampak edina okoljsina, ker mu je bilo le na tem ležeče, zvediti, v kateri kraj podzemeljska Reka in kako blizo Tersta teče, ker so namenili do Reke prekop narediti in vodo v Terst napeljati. Pot Svetinova je popisana v „Allgemeine Zeitung“ 1841.

Kar drugo zvezo zadene, se ni nič preiskovalo, da bi nam znano bilo.

Na tretjo zvezo imenovanih votlinskih stvarb, po katerih Pivka — Ljubljaničica teče, se je zdaj večja pazljivost obrnula, kar je prof. dr. Krist. Voigt v „illyrisches Blatt“ kakor tudi v posebnem zvezku (Wien 1850 bei Leop. Sommer) svetoval železnico med Terstom in Reko in obe zopet z Ljubljano po naj krajši poti zvezati. Prof. Voigt meni namreč, da bi se železnica pod zemljo po votlinah napravila. Ko je svoj sovet razglasil, je gosp. kaplan Urban na njegov sovet zelo imenitno reči naznanil. On meni, da bi bile težave, železnico pod zemljo napeljati, nepremagljive, in popiše, kako je sam potoval po Maligraški votlini, v katero je moral 800 sez-njev daleč priti, tudi on se ni obrnul zavolj prevelikih over, ampak ker se je bal, da bi mu luči zmanjkalo.

Jez sam sim prvi pokazal na zvezo votlin na Krasu in njih rabo za komunikacijo že v letu 1837 naznanil, in sicer v popisovanju avstrijskega cesarstva (Stuttgart bei Scheible); preiskovati votline, mi je bilo vedno ve-

selje in v letih 1846 in 1849 sim v Ljubljani in Terstu potrebno zvedel od kraja in prejš-nih poskušenj. Naj bolj lahko in v naj večjo djansko korist se mi je zdelo preiskovati zve-zo votline pri Postojni in pri Novem gradu. Ni mi treba opomniti, koliko pri takem preisko-vanju natoroznanstvo pridobi, tudi topografiška važnost je jasna. Pa tudi brez djanske koristi ne bo preiskovanje ostalo, ako tudi železnice skoz ne speljemo, ker bi silne ker-vine to overale; znabiti bi bilo potreba ravno tolike prostore, kakor so votline z razkruše-njem pridobiti, ako bi se pa le kaka pot dala skoz narediti, naj že bode kakoršna si bode, bi bilo to že zavolj tega za ti kraj velika dobrota, ker bi strašna zimska burja do te poti ne prišla.

Da so pod zemljo veliki tomuni in boči, ni dvombe, te poznati, je toliko važniše, ker se po Krasu sila veliko lijavniku podobnih globin najde, iz katerih se bi pred kot ne zamoglo tu in tam do vode priti. Bi se ne mogla iz teh globin voda jemati? za tak kraj bi bila to ne-izrečena korist, znabiti tudi za železnico, ako bi se v pravem kraju dovolj vode dobilo. To zadnje bi se imelo zvedeti in toliko bolj, ker se je Pivka, poleg ktere bi se morala želez-nica napraviti, v letu 1774 popolnoma in 1834 skor popolnoma posušila.

To pa je gotovo, da bi taka poskušnja pri-vatne moči zelo presešla, in gotovo je to edini vzrok, da se je do zdaj le malo poskusilo. Čol-nič, šajka, več lestvic, par tisuč sez-njev ver-vi, kakor tudi potrebno število ljudi, je k temu neogibljivo potreba; da bi bilo pa vse to v korist, ni dovolj samo kolikor mogoče pre-gledati, višavo zmeriti, ampak celi načert vot-lin bi se moral narediti, ki bi bil podstava vsaki novi poskušnji. Vstanovitev c. k. geo-logiške državne naprave me je z upom navdala, da bom zamogel ti namen vresničiti. Naznanil sim ga vodju te naprave, gospodu svetovavcu oddeleka, Vilhelmu od Haidinger, in kdor pozna živo sočutje, s katerim on vse znanstvene trude podpera, ti o izidu ni mogel dvomiti. Pomoč, za katero sim prosil, sim dobil, in posebno se je vodstvo državne naprave obrnulo na c. k. višjo gorsko vradnijo v Celjovec, da so mi bili po tem od c. k. gor-ske vradnije v Idrii dva rudokopa in en vajen rudar za pomagavce dani.

Z vsim potrebnim orodjem preskerbljen, zapustim 9. avgusta Beč, da bi iz Planine poskušnje pričel, katerih izid bom v poznejih li-stih naznanil.

Akoravno v malem, je vendar pot znajd in sicer pod zemljo; ako izid od tisuč prigod-kov odvisi, velja to od mojega potovanja to-liko bolj, in menim, da imam pravico, si dru-zega ne sprostiti pri sodbi mojih poskušenj ka-kor znani pregovor: „dovolj je po velikem hre-peneti.“

(Dalje sledi.)

Pripovedka od žolnirja.

Imena se premene; reči ostanejo. Bove in zaderge z mrtvasko kostjo so nam spred oči zginile; pa vzrok zaderg — kozarček pride še mnogokrat na pripovedkini krožček. Taka je tukaj. Gašper Arkavsta je od žolnirjev za vselej sloves uzel in na to srečno prigodbo se je v pivnici tako zelo želoдец opral in skopal, de mu je še — pa bomo že še slišali, koliko — petakov ostalo. On gre iz mesta po cesti, ki se mu je ravno nar bolj pripravna zdela; zakaj praviga domovja ni Gašper Arkavsta clo nič imel. Nasproti mu pride beračon z raztergano obleko, praznim žepam in praznim želodcam, ki ga milo pogleduje. Velikodušni Gašper seže, da starcu petaka in hitro odide. Pride mu nasproti drugi beračon, raztergan kot prvi, golože kot prvi, z nezaloženim želodcam kot prvi. Gašper seže zopet da družiga petaka od sebe in odide. Radovedin je bil, kako po tih darovih njegova denarnica stoji; mislil je še kak rajns imeti. Kako te-dej ostermi, ko v kotu mavhe komej svojo de-narnico — zadnjiga, prebitiga petaka najde? Ravno mu pride tretji beračon nasproti. Kislo ga Gašper pogleda. Ko pa v očesu starca solzico vidi, ga to tako gane, de se tudi zad-njiga petaka znebi. Setev pa mu je kmalo dozorila. Beračon postane naenkrat čverst ko-renjak, ki Gašperju roko poda, rekoč: „Glej jez sim dober duh, ki ima skrivnosti vse te

zemlje na deleč okoli v oblasti. Tebe sim skusil v beraški podobi trikrat, pa ti si skuš-njo dostal, zatorej si zberi, kar ti je drago. Bom ti podelil, naj bo še tako imenitno in čudno.“ Gašper misli, kar bi bilo nar boljši, se popraska za ušesmi in po kratkim pomiš-ljenju reče: No! ker ste tako dober, si pa zvolim — za imenitnosti ne maram — kaj prav žolnirskiga. „Ker si se me trikrat usmilil, pravi dober duh, si zamoreš tudi tri reči zbrati.“ Še boljši! pravi Gašper, zelo mi boste prvič vstregel, če mi boste take kvarte dal, s kte-rimi zamorem vsaciga pod koš djati in osušiti. Duh prikima, posegne in da Gašperju kvarte. Drugič, reče ta dalje, mi boste zelo všeč storil, če mi podelite pipo, ki bo brez nabasa-nja vedno kadila. Duh zopet prikima, posegne in da Gašperju pipo, ravno tako, kakor jo je želel imeti. V tretje, pravi on, bi pa še nar rajši imel, ko bi mi vi boben dal kamor bo, ko vanj telebnem, vse noter iti moglo, kar bom mislil in hotel. Duh mu tudi tega ne odreče, ampak da mu kakor kvarte in pipo tudi zača-ran boben. Zdaj sta se pobotala. Duh gre tedej na desno (zakaj bil je dober duh); Gašper Arkavsta jo pa na levo zavije. Podal se je potem na dolgo pot brez prenehanja čez gojzd in log, čez doline in stermine, čez za-moke in potoke. Prehodil je tako v krat-kim kraljestvo za kraljestvam in kmalo pride v deveto deželo.

Kralj devete dežele je bil ravno takrat v neizrečenih skerbeh; imel je kraljestvo brez dvorane, lastino brez sedeža. Njegoviga poslo-pja so se namreč skratje polastili, ki so ga z družino vred vunkej pregnali in pa po-tem še na mnoge viže ljudi plašili, nadlegvali in terpinčili. Dolgo je kralj mislil, kako bi svojo dvorano oprostil, pa vsi naklepi so šli v nič kakor predpustne klobase in moglo se je terpeti, kar se ni odverniti dalo. Zadnjič obljubi clo kralj, ko počenjanja skratov že več ni bilo prenesti, tistimu, ki bi jih pregnal, polovico svojih dežel in pa svojo zalo hčer Zebenico. Niče se ne loti. Zdaj pride Gašper Arkavsta. Ko pozve, kaj in kako, si hoče visoko plačo zaslužiti, če bi bile napote tudi globoke kot Bolt, visoke kot Grintove in terde kot jelenova kost. Tudi se spomni da-rov dobriga duha, ki bi mu morebiti v prid in korist biti zamogli. Sicer je bil pa Gašper tudi sam na sebi kej moža. Mozeg mu je bil čverst, kite pa debele kakor vezi, s kterimi so Samsona povili. Oči so se mu svetile, kakor bi mu bil kdo dva goreča vogla pod čelo vtaknil. Berke je imel pa černe goste ia tako dolge, kot bivši vojskovodja na Oger-skem, ki je samiga Košuta v kozji rog ugnal. Tudi je imel še druge dobre lastnosti. Klel je kot Tominc, rožljal je s sabljo, de se ga je bilo že od deleč bati in podstopil se je vsi-ga, nej bo lahko al težavno, nej se mu je ukazalo, štir majolke na četertinko ure popiti, al pa dvanajst korenjakov samši napasti.

(Konec sledi.)

Slovstvo in umetnost.

Arhivar na Hrovaškem, gosp. Ivan Kukulje-vič, ki je iz Pešta v Zagreb prišel, je spet iz Budapešta 50 zabojev horvaških spisov najdel. Ker pa še mnogo spisov do zdaj ni bilo najdenih, se je gosp. Kontić v Pest po-dal, še druge poizkati.

* Košut in Perczel pišeta dogodivščino oger-skega punta.

* Gospod Leopold Kordeš bo začel s 1. ok-tobrom v Gradcu nov lepoznanek časopis iz-dajati pod naslovom: „Der Magnet.“

* Gospod Dragotin Robida je spisal, kakor iz „Slovenske Bčele“ zvemo, slovenski zemljo-pis.

* Na Gorenskem so blizo Bleda pod Babjim zobom veliko podzemeljsko votlino najdl.

* Gospod kaplan Puher je poslal iz Bleda od njega iznajdeni svitlopis za angleško razstavo.

Zmes.

— Med mnogimi darovi, ktere je grof Cham-bord v Wiesbadnu prejel, zasluži eden pose-bno paznost. Štirje bogati tergovci iz Rheimsa so mu poklonili prepis rokopisa Evangelija v slovanskem jeziku, kteriga so slavni cerkveni očetje spisali; posebno imenitni je tudi za to, ker so francoski kralji pri kronanju nanj pri-segovali.